

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla I.r., II.r., III.r. és IV.r. **felpereseknek** a dr. Kenyeres Valéria jogtanácsos által képviselt **alperes** ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében - mely perben az alperes pernyertességének érdekében dr. Bajtai Dezső ügyvéd által képviselt beavatkozott - a Veszprém Megyei Bíróság által 2007. május 29. napján meghozott 1.P.20.455/2002/104. számú ítélet ellen az alperes részéről 105. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A megyei bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. felperesnek 4.210.000 Ft-ot, ebből 3.510.000 Ft után 1999. szeptember 15-től a kifizetésig számított kamatot, a II.r. felperesnek 700.000 Ft-ot, a III.r. felperesnek 400.000 Ft-ot, a IV.r. felperesnek 400.000 Ft-ot.

Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasítva kötelezte az alperest az állam javára 589.200 Ft feljegyzett illeték és előlegezett költség megfizetésére azzal, hogy a fennmaradó feljegyzett illetéket és előlegezett költséget az állam viseli.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy az alperes a felperesi keresetre tett ellenkérelmében maga adta elő, hogy a „**Helység**” 1 térség csatornázása és szennyvíztisztítása II. ütem” elnevezésű kormányzati beruházásnak ő a lebonyolítója a beruházó OVF-el kötött megbízási szerződés alapján. A vízügyi engedélyeztetési eljárás során a perbeli létesítményt illetően több vízjogi létesítési engedély is született, miután az egyes engedélyeket a

másodfokú hatóság hatályon kívül helyezte részben, vagy egészben, és az elsőfokú hatóságot új eljárásra utasította. Ezen engedélyek azonban az alperest minden esetben, mint a létesítmény építtetőjét, s egyben engedélyesét nevezték meg.

A **"Helység"2** ... sz. jelű szennyvízátemelő áthelyezésére a ... Vízügyi Igazgatóság adta meg a vízjogi létesítési engedélyt az alperesnek, amely egyebek mellett tartalmazta, hogy az ÁNTSZ ...Városi Intézete szakhatósági előírásában kikötötte azt, hogy az átemelő zaj- és bűzhatás, túlfolyás elleni védelmét úgy kell biztosítani, hogy a környezetre ártalmat ne jelentsen. A 253/1997. /XII.20./ Korm.sz. rendelet /OTÉK/ függeléke szerint nyers szennyvízátemelők megfelelő zajszigetelés és szagcsökkentő nélkül, csak lakott területtől 150 méternél nagyobb távolságban helyezhetők el. A Környezetgazdálkodási Intézet által készített szakértői vélemény szerint a perbeli szennyvízátemelő ennek az előírásnak nem felel meg, és a szennyvíz anaerob rothadásának meggátlására és ez által a bűzképződés és a műtárgyak korróziója megakadályozására kiépített úgynevezett limitált nitrátadagolási rendszer a szagkibocsátás csökkentése szempontjából nem tekinthető teljes értékű megoldásnak. A megfelelő bűz elleni védelmet csak az aknák légmentes lezárásával, a lezárt aknák levegőjének elszívásával, és az azt megfelelő bűztelenítő rendszer alkalmazásával lehet megoldani, mely a szaghatás csökkentésével a szennyvízátemelőknél szakmailag elfogadott és alkalmazott megoldás.

A fentieket megerősítette **"A"** kirendelt igazságügyi környezetvédelmi szakértő, aki megállapította, hogy a megépített védelem nélküli szennyvízátemelőt a megengedett 150 méteres védőtávolságon belül építették meg, és igazán hatékony szagtalanítást biztosító biofilter nem épült. Kijelentette, hogy a vizsgálat alapján be lehetett határolni a potenciális szennyező anyagokat és ennek alapján megállapítható, hogy a kénhidrogén keletkezése ellen hatásos a folyamatosan végzett nitrát adagolás, a levegőszennyezést a minden szennyvízben előforduló ammónium okozta és fogja okozni a jövőben is, ha hatékony légtisztítót nem építenek be.

A szennyvízátemelő áttelepítése előtt 2002. január 11. és 31. között az ÁNTSZ ...Megyei Intézet Kémiai Toxikológiai Laboratóriumi Osztálya levegőszennyezés mérést végzett a felperesek ingatlanai mellett, mely mérések szerint az MSZ.21854/1990. szabvány alapján a környezeti levegőben megengedett $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ammónia koncentrációval szemben az első két hétben a mérési értékek a határértéket meghaladó $203,6$ illetve $211,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ koncentrációt mutattak.

Az átemelő átépítését követően a bíróság kirendelésére eljáró Környezetgazdálkodási Intézet az átemelő környezeti szaghatását határozta meg szagmérések elvégzésével 2003. június 15-én. A mérési eredmények alapján az átemelő közvetlen közelében a mintavételek alkalmával gyenge, kifejezett, illetve erős szagot határozott meg, valamint azt, hogy az szennyvízátemelőtől 30 méteres távolságban meghatározott szag is kifejezett erősségű volt. A szakvélemény rámutatott arra is, hogy a felperesi ingatlan és a szennyvízátemelő is egy kisebb völgyben helyezkedik el, ahová az esti órákban a hideg környezeti levegő beáramlik, szélcsendes időben a felette elhelyezkedő magasabb hőmérséklet miatt megreked, és az átemelőből származó szag a völgyben szétterül, megül, onnan nem tud távozni. Összefoglalva megállapította, hogy a szennyvízátemelő lokálisan jelentős szagforrásnak tekinthető, a szennyvízátemelő aknából kilépő levegő szagintenzitása és a szennyvízátemelő elhelyezkedése miatt szaghatásával jelentősen zavarhatja a közvetlen környezetében élőket, köztük a felpereseket is.

A fenti tudományos módszereken alapuló bizonyítékokat alátámasztotta számos, a perben kihallgatott érdektelen tanú vallomása is.

A fentiekre tekintettel a megyei bíróság kétségtávolan megállapíthatónak látta, hogy a szennyvízátemelő jelentős bűzhatással jár, mely a felperesek ingatlanán értékcsökkenést okoz. Értelemszerű és további bizonyítást nem igénylő tény ugyanis, hogy egy ...-parti, falusias település szélén álló családi ház értéke csökken, ha a korábbi tiszta levegő helyett a nap egyes periódusaiban viszonylag nagy gyakorisággal szennyvízszagot lehet érezni.

Az értékcsökkenés mértéke meghatározásánál három szakértőt is kirendelt a megyei bíróság **"B"** és **"C"** szakvéleménye egymással egybevetve, így a bíróság határozata meghozatalánál ezt fogadta el, így az ingatlan 2006. évre vonatkozó 23.400.000 Ft-os forgalmi értékéből kiindulva a 15 %-os értékcsökkenés mértékét 3.510.000 Ft-ban határozta meg.

A nem vagyoni kárigény vonatkozásában kiemelte, hogy ennek megítélésénél szükségképpen, elengedhetetlen - bár nem egyedüli - feltétele, valamely személyhez fűződő jog megsértésének a megállapítása.

A perben az alperes és alperesi beavatkozó vitatták, hogy a szennyvízátemelő által kibocsátott szennyvízszag és a felperesek által állított tünetek - maró, viszkető, szúró érzés szemben torokban, allergiás jellegű bőrtünetek, elváltozások, fejfájás, időnkénti szédülés - egymással ok okozati összefüggésben állnának.

A Környezetgazdálkodási Intézet által készített szakvélemény szerint általánosan elmondható, hogy a szaghatással bíró anyagok általában nem okoznak a szagforrás környezetében élőknél közvetlen megbetegedést, vagy egészségkárosodást, hanem a kiváltott reakciók útján az ember jó közérzetére hatnak károsan, a mindennapi életét zavarják, teszik lehetetlenné. A szakvélemény összefoglalta a szaganyagok jelenléte esetén kialakuló hatásokat és reakciókat, ezek közül tipikusak a hányinger, fejfájás, alvászavar, allergiás reakció, étvágytalanság, légzési zavarok mint egészségügyi hatások, illetve az ablakok zárva tartása, konfliktus a szagkibocsátó forrás tulajdonosával, üzemeltetőjével, látogatók elmaradása, félelem a szennyezett környezet hatásaitól, a mindennapi életvitel megzavarása, mint reakció tapasztalható.

A felperesek az átemelőből származó szag nyomán hasonló tünetekről, illetve reakciókról számoltak be, így az I.r., II.r. felperesek köhögésről, fulladásról, allergiás bőrreakciókról, továbbá arról panaszkodtak, hogy a falba beivódott a fertőzés, ami miatt sehol sem lehet létezni, senkivel nem tudnak kapcsolatot tartani. Az egészségkárosodással született III.r. felperes állapotán is rontott a gyakori bűz, ilyenkor jóval nyugósebb volt, kiabált, sírt, fejét a falba verte. A IV.r. felperes előadta, hogy rejtélyes betegséget kapott a szennyvízátemelő megépítését követően, továbbá arra panaszkodott, hogy a házban nem tudnak élni, az udvarra nem lehet kimenni. A bíróság által beszerzett szakvélemény kimutatta, hogy az I.r.-II.r.-III.r. felperesek vonatkozásában vannak olyan tünetek, amelyek nem kellemes illatú gázok jelenlétére utalnak, és e gázok okozhattak időszakos fejfájást, rossz közérzetet, pszichés állapotromlást, bőrvizketést, szemkönnyezést, de maradandó következményként e tünetek nem állnak fenn. Az ismételten orvosszakértői vizsgálat szerint az I.r. felperes betegsége, illetve kórállapotai közül az orrnyálkahártya, a kötőhártya és a bőr allergiás jellegű gyulladása és a depresszió hozható okozati összefüggésbe a per tárgyát képező létesítménnyel, míg az időszakos szédülés és fejfájás tekintetében rész oki összefüggés állapítható meg. Figyelembe véve a panaszok és igazolt klinikai tünetek időszakos jelentkezését az egyes szennyvízalkotó részek esetében igazolható hatást a panaszoknak a szennyvízátemelő áthelyezésével kapcsolatban jelentkező változásait, és hogy az ÁNTSZ a megengedettnél magasabb levegőszennyezettségi szintet mért az ammóniára nézve, e kórállapotok és a felperesek lakása közelében lévő szennyvízátemelő károsító hatása között lévő ok-okozati viszony igazságügyi orvosszakértői szempontból nem zárható ki.

A szakvélemény szerint a légszennyezettség okozta panaszok és tünetek, mivel azok allergiás jellegűek, csak a kiváltó okok jelenlétekor állnak fenn. Az allergiás, illetve irritáló hatás kezelése tüneti jellegű, a panaszok illetve tünetek teljes megszüntetése a kiváltó ok teljes megszüntetésétől remélhető.

A II.r. felperesnél az orrnyálkahártya, a kötőhártya és a bőr allergiás eredetű gyulladása, míg az időszakos szédülés és fejfájás tekintetében rész oki összefüggés állapítható meg, mivel azok a magas vérnyomás betegségnek is jellemző tünetei. Az allergiás kórállapot és a felperesi lakás közelében lévő átemelő károsító hatása között lévő okozati viszony igazságügyi orvosszakértői szempontból nem zárható ki.

A III.r. felperes vonatkozásában adott egyesített szakértői vélemény nem észlelt olyan kórállapotot, amely minden kétséget kizáróan a per tárgyát képező eseménnyel okozati összefüggésben alakult volna ki. Az ammónia mérgezésnek, illetve kénhidrogén mérgezésnek az orvostudomány jelen állása szerint epilepsziát kiváltó mellékhatása nincs. Összefoglalva a III.r. felperesnél a szennyvízátemelővel kapcsolatos pszichiátriai károsodás nem állapítható meg. Toxikus eredetű pszichés tünet fennállta minden kétséget kizáróan nem igazolható.

A IV.r. felperes vonatkozásában adott szakvélemény azt tartalmazza, hogy a szakértő a IV.r. felperesnél a per tárgyával okozati összefüggésben fellépett vagy kialakult kóros állapotot nem észlelt. Hasi és ízületi panaszai tekintetében szakértői szempontból toxikus eredet teljességgel kizárható.

A megyei bíróság a szennyvízátemelőből származó bűz, valamint az I.r., II.r. felperesek esetében előforduló orrfolyásos allergiás tünetek megjelenése között ok-okozati összefüggést megállapította, figyelemmel arra, hogy a Környezetgazdálkodási Intézet szakvéleményében idézett szakirodalmi forrásokban megjelölt tünetek az igazságügyi szakértői vélemény szerint ténylegesen jelentkeztek az I.r., II.r. felpereseknél, míg az emelő megépítése előtti időszakból ilyen tünetekre utaló bizonyíték nincsen, továbbá már számos tanú is beszámolt arról, hogy a felpereseknél tett látogatásuk során hasonló jellegű tünetek jelentkeztek rajtuk is.

A III.r. felperes veleszületett betegségben szenved, magát ellátni nem képes, ezért különösen megilletné az a jog, hogy olyan környezetben éljen, ahol a szükségesnél több zavaró tényező nem hat rá. Az I.r. és II.r. felperesek előadásából és a tanúk vallomása alapján tényként fogadta el a bíróság, hogy a per kezdetén még kiskorú III.r. felperest az átemelőből érkező bűz- és zajhatás rendkívüli mértékben zavarta, továbbá hogy a III.r. felperes

sétáltatását, friss levegőre vitelét a felperesek gyakran saját házuk udvarán nem tudták megtenni.

Noha a IV.r. felperes esetében az általa előadott panaszok nem állnak okozati összefüggésben a szennyvízátemelővel, viszont az tényként volt megállapítható, hogy a bűzt ő is kénytelen volt szagolni, és ő is megfosztatott attól a lehetőségtől, hogy egészséges friss levegőjű házban éljen.

A fentiekre tekintettel a bíróság megállapította, hogy az alperes jogellenesen járt el, mert a szennyvízátemelő az OTÉK-ban rögzített távolságon belül helyezkedik el a felperesi ingatlantól, az abból származó szaghatás sértette a felperesek egészséghez való jogát, illetve az erős szagkibocsátás nem egyeztethető össze a Ptk. 100. §-ában írt elvárásokkal. Az alperes a kártérítési felelősség alól nem mentette ki magát, hiszen nem teljesítette a vízjogi létesítési engedély azon elvárását, hogy az átemelő zaj- és bűzhatás, túlfolyás elleni védelmét úgy biztosítsa, hogy a környezetre ártalmat ne jelentsen.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett annak megváltoztatása, a kereset teljes elutasítása iránt.

Megismételve az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait előadta, hogy a perbeli létesítménynek nem építtetője, nem üzemeltetője, a létesítési engedélyben eljárás technikai okok miatt szerepel engedélyesként. Az elsőfokú bíróság az eljárás során figyelmen kívül hagyta, hogy az alperes csak és kizárólag képviselőként járt el az ügyben. Figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság azt is, hogy az átemelő mind az eredeti helyén, mind az áthelyezést követően hatósági engedély alapján került megvalósításra, ennek következtében az átemelő áthelyezésének, illetőleg működési paramétereinek jóváhagyása az engedélyező hatóság felelőssége.

A nem vagyoni kártérítés vonatkozásában előadta, hogy a szakvélemény az allergiás tünetek és az átemelő működése közti okozati összefüggés területén csupán a nem kizárhatóságot állapította meg, az egyértelmű összefüggést nem. A vizsgálatok nem terjedtek ki a felperesek környezetében fellelhető egyéb lehetséges allergiás tüneteket okozó körülményekre, illetőleg azok fenn nem állását nem zárták ki. A III.r. felperes vonatkozásában kiemelte, hogy veleszületett állapota nem róható az alperes terhére, a IV.r. felperest illetően pedig azt sérelmezte, hogy az ingatlan elhelyezkedése okán az elsőfokú bíróság újabb kártérítési jogcímet alapított.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult.

Az ítéltábla a Pp. 249. § /2/ bekezdése értelmében a részbizonyítás keretében felhívta az alperest, hogy 15 napon belül csatolja az OV F-el kötött úgynevezett „Megbízási szerződést”, valamint a perbeli ingatlan tulajdoni lap másolatát.

Az alperes az általa hivatkozott szerződést nem csatolta, a felperes viszont csatolta a **"Helység"**² ... helyrajzi számú szennyvízátemelő művelési ágú ingatlan tulajdoni lapját, mely szerint 1/1 hányadban kisajátítás jogcímén a tulajdonos az alperes.

Ezekkel az adatokkal az ítéltábla a megyei bíróság által megállapított tényállást kiegészítette.

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét a Pp. 253. § /3/ bekezdése értelmében a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között felülbírálvá megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

Az ítéltábla álláspontja szerint a megyei bíróság a perben a szükséges és egyben elégséges körben lefolytatott bizonyítási eljárásban beszerzett bizonyítékokat helyesen, összességükben a Pp. 206. §-ának megfelelően értékelve helyes tényállást állapított meg, az abból levont jogi következtetésével és indokolásával is az ítéltábla egyetért.

Helyesen, a beszerzett szakértői vélemények alapján állapította meg az ingatlanban bekövetkezett forgalmi érték csökkenést, és okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy az értékcsökkenés okozati összefüggésben áll a szennyvíztisztító működésével.

Helyesen következtetett arra is, hogy a Ptk. 100. §-a alapján a káros következményekért az alperes felelőssége fennáll, hiszen - a kiegészített tényállásból megállapíthatóan - a szennyvízátemelőnek az alperes állításával ellentétben a tulajdonosa.

Helyes az elsőfokú bíróság álláspontja abban is, hogy az egészségügyi szakvélemények és a tanúvallomások alapján egyértelműen megállapítható a bűzhatás, a testi és pszichikai tünetek a felperesi oldalon, az által megítélt nem vagyoni kárpótlás mértéke nem eltúlzott, alkalmas arra, hogy a szennyvízátemelő működése nyomán a felperesek által elszenvedni kényszerült életminőség romlást pótolja.

Mindezekre figyelemmel az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét a Pp. 253. § /3/ bekezdése értelmében helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp.78.§./1/ bekezdése alapján viseli a saját másodfokú perköltségét.

Győr, 2008. évi október hó 1. napján

Dr. Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr. Lezsák József sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk.
bíró